

Imatinib bij inoperabel of uitgezaaid melanoom

Inleiding

De informatie in dit document is bedoeld als aanvulling op de informatie die u al heeft gekregen van uw behandelend internist-oncoloog en de oncologieverpleegkundige. Het is bekend dat veel van de informatie die u tijdens de eerste gesprekken over uw ziekte en de behandeling krijgt verloren gaat en dat de vragen over behandeling en mogelijke bijwerkingen meestal later komen. U kunt de informatie thuis rustig nalezen om u voor te bereiden op de behandeling die u gaat krijgen. Vragen kunt u stellen bij een volgend bezoek aan de polikliniek of via de uitgereikte telefoonnummers.

Melanoom

Er is bij u een uitgezaaid melanoom geconstateerd. Een melanoom is een vorm van huidkanker, die uitgaat van de pigmentcellen van de huid (melanocyten). Melanoom is een onvoorspelbare vorm van kanker. Hoe de ziekte zich ontwikkelt, verschilt sterk van patiënt tot patiënt. Ook het effect van een behandeling is voor elke patiënt weer anders. Als een behandeling bij de één goed werkt, betekent dit niet dat deze bij de ander óók zal werken. Omdat ieder melanoom zich zo wisselend gedraagt, wordt de behandeling voor elke patiënt op maat gemaakt. Hierbij wordt bijvoorbeeld gelet op waar de uitzaaiingen zitten, en voor welk medicijn ze gevoelig zijn. Ook is het van belang hoe uw conditie is, of u andere ziekten heeft, en wat uw eigen wensen zijn.

Aanvullende informatie over het melanoom kunt u lezen in de folder “Uitgezaaid melanoom, wat nu?” van de stichting Melanoom,

http://www.melanoom.nfk.nl/publicaties/brochures_stichting_melanoom/_pid/content1/_rp_content1_elementId/1_626309

Imatinib

Uw internist oncoloog heeft met u gesproken over behandeling met imatinib tabletten, die u thuis kunt innemen. Imatinib (merknaam Glivec®), is een c-KIT-remmer. U komt hiervoor in aanmerking omdat is aangetoond dat uw melanoom een c-KIT mutatie heeft. Daardoor wordt een afwijkend eiwit, het c-KIT eiwit gemaakt, dat de groei van de melanoomcellen bevordert. Gerichte behandeling met een c-KIT-remmend medicijn zoals imatinib, kan deze groei afremmen. Hiermee kunnen klachten worden verlicht. Met dit medicijn is genezing helaas niet mogelijk.

Behandel- en controleschema

Op de dag dat u start met de behandeling, laat u eerst bloedprikken, waarna u de internist-oncoloog op de polikliniek bezoekt. Op basis van hoe het met u gaat en de uitslag van de bloedwaarden, zal vastgesteld worden of u de behandeling kunt krijgen. De tabletten worden dan door de internist-oncoloog voorgeschreven op een recept. U kunt deze medicijnen ophalen bij apotheek de Sprong in het UMCG. De apotheek heeft enige tijd nodig om het recept voor u te bereiden.

Uiteraard kunt u uw vragen stellen tijdens het polikliniek bezoek. Wij raden u aan om deze op een briefje te verzamelen. Uw internist-oncoloog moet ook op de hoogte zijn van overige geneesmiddelen die u gebruikt. Dit geldt voor receptgeneesmiddelen, maar ook voor niet-receptgeneesmiddelen, vitamines en kruidengeneesmiddelen.

In principe heeft u iedere vier weken weer een afspraak op de polikliniek van de afdeling Medische Oncologie en wordt bloed geprikt. Op basis van hoe het met u gaat en de uitslag van de bloedwaarden, zal vastgesteld worden of de behandeling door kan gaan. U krijgt dan opnieuw een recept dat via de apotheek de Sprong geleverd zal worden. Soms moet de behandeling uitgesteld of aangepast worden vanwege de nog niet herstelde bijwerkingen.

Tijdens de behandeling zal goed worden gelet op de werking en bijwerkingen. Als de werking goed is en de bijwerkingen acceptabel zijn, kan de internist-oncoloog besluiten om door te gaan met de behandeling. Er kunnen nog andere medicijnen voorgeschreven worden ter ondersteuning van de behandeling.

Inname imatinib tabletten:

- Neem 's ochtends 1 tablet in van 400 mg, TENZIJ uw internist-oncoloog andere instructies heeft gegeven.
- Neem tabletten in met de maaltijd.
- De tabletten zonder kauwen doorslikken met een groot glas water.
- Als u de tabletten niet kunt inslikken, kunt u ze in een glas niet-bruisend water of appelsap oplossen:
  - Gebruik ongeveer 200 ml voor elke 400 mg tablet.
  - Roer met een lepel tot de tabletten volledig opgelost zijn.
  - Drink onmiddellijk de gehele inhoud van het glas leeg zodra de tabletten zijn opgelost. Sporen van de opgeloste tabletten kunnen achterblijven in het glas.
- Bij braken de tabletten **niet** opnieuw innemen, ook niet bij de volgende inname extra tabletten innemen.
- Neem geen producten die grapefruit(sap), bittere sinaasappels (marmelade) of pommelos bevatten gedurende 7 dagen voor het starten met imatinib en gedurende de tijd dat u imatinib inneemt.
- Als u een dosis bent vergeten, neem dan **alleen** alsnog de dosis in als er nog minstens 4 uur zit tot u alweer de volgende dosis moet innemen. Als er minder dan 4 uur tussen zit, dan moet u de vergeten tabletten overslaan.

Voeding tijdens en na behandeling

Goede voeding en een stabiel lichaamsgewicht zijn belangrijk. Het vergroot de mogelijkheid om een behandeling te doorstaan en ervan te herstellen.

Goede voeding is gevarieerd en bevat:

- Voldoende energie
- Voldoende eiwitten
- Voldoende vocht
- Vitamines en mineralen

De internist-oncoloog of de oncologieverpleegkundige zal u naar een diëtist verwijzen als u een grote kans op voedings- of gewichtsproblemen heeft. Als u zelf vragen heeft over voeding kunt u deze altijd stellen aan uw arts of verpleegkundige.

Als u supplementen gebruikt, dan vragen wij u dit ook te bespreken met uw arts of verpleegkundige. Er kan dan worden uitgezocht of dit eventueel schadelijk is in combinatie met medicijnen voor de behandeling van kanker.

Voor meer informatie zie www.kanker.nl of www.voedingenkankerinfo.nl

Bewegen tijdens en na behandeling

Kanker en de behandeling daarvan hebben een grote impact op uw lichamelijke en geestelijke welzijn. Wetenschappelijk onderzoek leert dat regelmatig bewegen na de behandeling een belangrijke bijdrage kan leveren aan het opbouwen van de conditie en aan het herstel. Ook beweging tijdens de behandeling kan een positieve invloed hebben.

Bewegen tijdens een behandeling vanwege kanker is meestal veilig. Vraag uw internist-oncoloog of oncologieverpleegkundige advies over bewegingsactiviteiten die in uw situatie geschikt zijn en neem contact met hen op als u meer dan “normale” klachten ondervindt ten gevolge van het bewegen.

Werken tijdens en na behandeling

Aan het werk blijven of het werk weer oppakken na een periode van afwezigheid kan ten goede komen aan uw welbevinden en herstel. Werk kan, naast een inkomen, afleiding en houvast bieden: de aandacht gaat even niet uit naar de ziekte, maar naar andere zaken. Ook vinden veel mensen het sociale contact met collega's prettig.

De mate waarin mensen wel of niet kunnen werken tijdens en na de behandeling is afhankelijk van verschillende factoren. Indien uw ziekte, de bijwerkingen van de behandeling, en de soort werkzaamheden die u doet het toelaten, raden wij u aan om (voor een deel) aan het werk te blijven tijdens de behandeling. Hiervoor zijn geen algemene adviezen te geven. Bespreekt u daarom uw persoonlijke situatie met de internist-oncoloog of oncologieverpleegkundige.

Er zijn wel algemene tips en adviezen over het onderhouden van contact met uw werkgever, overleg met uw bedrijfsarts, en wetgeving. Deze informatie kunt u bijvoorbeeld vinden op de website www.kanker.nl of in de folder “Wat en hoe bij Kanker en Werk. Handleiding voor mensen die

Versie 4: 16 november 2017

PIF\Huidkanker – melanoom – palliatief – BRAF wild-type – cKIT remming - imatinib\CS\HJ\BS\SB

kanker hebben (gehad)” (te verkrijgen via de oncologieverpleegkundige of in het Informatiecentrum Oncologie).

Bijwerkingen en adviezen

Een doelgerichte behandeling zoals imatinib heeft niet alleen invloed op kankercellen, maar ook op gezonde cellen in het lichaam. De bijwerkingen die daardoor kunnen ontstaan vindt u in onderstaande lijst. Bij het opstellen van deze lijst is gestreefd naar een volledige weergave van alle bijwerkingen die bij uw behandeling op kunnen treden, maar dit houdt niet in dat u alle bijwerkingen daadwerkelijk zult krijgen. Het uitblijven van bijwerkingen wil niet zeggen dat de behandeling niet aanslaat. De volgorde waarin de bijwerkingen vermeld staan is willekeurig.

De volgende bijwerkingen kunnen optreden:

1. Huidreacties
2. Verminderde eetlust, misselijkheid, braken, diarree
3. Vasthouden van vocht
4. Invloed op de werking van het beenmerg
5. Verkleuring van het haar
6. Vermoeidheid/verminderde energie
7. Invloed op de seksualiteit, vruchtbaarheid en zwangerschap
8. Andere klachten

Hieronder vindt u een uitgebreide beschrijving van de bijwerkingen en adviezen.

1. Huidreacties

Huiduitslag

Er kan door de behandeling met imatinib huiduitslag ontstaan. Dit presenteert zich vaak met rode bultjes die soms jeuken. Soms is de huid droog en schilferig.

Adviezen:

- draag geen knellende kleding en schoenen
- gebruik bij voorkeur geen zeep tijdens het douchen of baden en gebruik bij voorkeur lauwwarm water. Douche bij voorkeur zo kort mogelijk
- vermijd producten op alcoholbasis
- vermijd geparfumeerde producten
- gebruik een vette crème, bijvoorbeeld cetametogrolcreme of vaseline-lanettecrème.
- vermijdt felle zon, gebruik altijd een zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor (12 of hoger)

Neem contact op met de oncologieverpleegkundige of uw internist-oncoloog als de huiduitslag snel uitbreidt of veel hinder veroorzaakt (jeuk, pijn)

2. Verminderde eetlust, misselijkheid, braken, diarree

Door de behandeling kunt u last krijgen van verminderde eetlust, misselijkheid, braken, diarree of juist obstipatie. De mate waarin dit voorkomt, verschilt van persoon tot persoon, zelfs bij dezelfde behandeling. Uw internist-oncoloog kan medicatie voorschrijven tegen misselijkheid of diarree, deze kunt u hiervoor gebruiken. Voldoende drinken is van belang.

Bij de volgende klachten moet u contact opnemen met het ziekenhuis:

- diarree die langer dan 24 uur aanhoudt
- bloed bij de ontlasting
- diarree in combinatie met braken
- donkere urine en minder vaak plassen
- als u meer dan 3 dagen geen ontlasting heeft gehad.

3. Vasthouden van vocht

Door de behandeling kunt u vocht gaan vasthouden. Dit vocht kan zich bij de enkels ophopen, ook wel enkeloedeem genoemd. Een enkele keer treedt er vocht ophoping op in de buik. U kunt dit zelf merken doordat uw buik in omvang toeneemt. Uw internist-oncoloog zal u zo nodig plasmedicatie voorschrijven. Vaak treedt er vochtophoping op rondom de ogen, waarbij vochtophoping vooral optreedt in het bovenste ooglid. Deze bijwerking verdwijnt weer na het staken van de behandeling. Neem contact op met de oncologieverpleegkundige of uw internist-oncoloog als u in korte tijd veel in gewicht toeneemt of als u veel hinder ondervindt van de ophoping van vocht.

4. Invloed op de werking van het beenmerg

Door de behandeling kan remming van de aanmaak van nieuwe bloedcellen door het beenmerg optreden. Dit is een tekort aan verschillende bloedcellen. Deze bloedcellen zijn: rode bloedcellen (erythrocyten), witte bloedcellen (leukocyten) en bloedplaatjes (trombocyten). Deze remming van de aanmaak van bloedcellen is tijdelijk van aard. U kunt zelf niets doen om dit te voorkomen of te veranderen.

Tekort aan deze cellen kunnen verschillende klachten geven:

- Een verminderd aantal rode bloedcellen geeft kans op bloedarmoede. Verschijnselen hiervan zijn onder andere vermoeidheid, kortademigheid en duizeligheid
- Een verminderd aantal witte bloedcellen geeft een verhoogde kans op infecties. Een infectie is te herkennen aan een temperatuur van 38,5°C of hoger al dan niet in combinatie met koude rillingen. Ook een temperatuur rond 38°C gedurende langer dan 6 uur kan wijzen op een infectie.
- Een verminderd aantal bloedplaatjes geeft een verhoogde kans op blauwe plekken, een bloedneus en bloedend tandvlees. Ook kan het bloedverlies tijdens de menstruatie heviger zijn dan u normaal gewend bent.

Advies: Het is beter de temperatuur onder de arm te meten of met een oorthermometer. Door rectaal gebruik van de thermometer kan er beschadiging van slijmvlies optreden met bloeding tot gevolg.

Neem contact op met de oncologieverpleegkundige of uw internist-oncoloog bij éénmalig koorts boven de 38,5 of bij meerdere metingen tussen de 38,0 en 38,5, bij koude rillingen, bij duizeligheid, kortademigheid en bij plotselinge blauwe plekken of bloedingen.

5. Verkleuring van het haar

Door de behandeling kan er verkleuring van het haar ontstaan. Uw haar kan ten gevolge van de behandeling het pigment verliezen, waardoor het wit van kleur wordt. Na het stoppen met de behandeling zal uw nieuwe haar weer pigment kunnen krijgen.

6. Vermoeidheid/verminderde energie

U kunt merken dat u tijdens deze behandeling minder energie heeft, sneller vermoeid raakt en emotioneel kunt zijn. Houd hier rekening mee in uw dagelijks leven; neem voldoende tijd om te rusten, maar probeer rust wel af te wisselen met activiteiten. Dagelijkse activiteiten kunt u gewoon blijven doen, misschien moet u het tempo wel aanpassen.

7. Invloed op de seksualiteit, vruchtbaarheid en zwangerschap

Ook tijdens de behandeling blijft vrijen en geslachtsgemeenschap mogelijk. Als gevolg van ziekte of behandeling kunt u echter minder of geen zin hebben in vrijen of geslachtsgemeenschap. Het is belangrijk dat u uw wensen en verwachtingen op dit gebied bespreekt met uw partner.

Het is niet bekend of deze behandeling de vruchtbaarheid aantast. Zwangerschap tijdens deze behandeling dient voorkomen te worden, vanwege de schadelijke effecten op het ongeboren kind.

Meer informatie over seksualiteit kunt u lezen in de folder 'Kanker en seksualiteit' van KWF Kankerbestrijding. Zie ook: <https://www.kanker.nl/bibliotheek/seksualiteit/gevolgen--2/669-seksualiteit> voor aanvullende informatie en filmmateriaal.

8. Andere klachten

Er zijn nog een aantal minder vaak voorkomende bijwerkingen. Indien u andere klachten heeft dan de klachten van de bekende bijwerkingen of andere vragen kunt u altijd contact opnemen met de oncologieverpleegkundige of uw internist-oncoloog voor overleg.